

**Friends of
the Earth
Europe**

За Земята
Приятели на Земята България

Храна от стопанството:

социалните, екологичните
и икономическите ползи от
местните хранителни системи

Април 2015

Съдържание

3	Въведение
4	Повече европейци искат устойчиво произведени местни храни
5	Необходимостта от местни агроекологични хранителни системи
10	Общностни решения за храната срещу корпоративните печалби – Испания
12	Сдружаване на потребителите, за да се поддържа местната храна – Италия
14	Местната храна с предимство с помощта на интернет – Франция
16	Докарване на местната храна в града
18	Публични политики за устойчива местна храна
20	Закljučения
21	Политически искания
22	Библиография

Снимка: Vanessa Malandrin

Въведение

През 2007 г. на нашата планета се случи забележително събитие: световното население в градовете надхвърли броя на хората, които живеят в селските райони. В Европа 68% от населението вече живее в градски райони. Учените прогнозираха, че с увеличаване на световното население (според изчисленията до 2050 г. то вероятно ще достигне 10 милиарда души), процесът на урбанизация ще се ускори. Този растеж ще се случи за сметка на крайградските и селските райони, повдигайки важни въпроси за бъдещето на селското стопанство, опазването на основните природни ресурси (като вода, енергийни запаси и плодородни почви) и защитата на жизненоважни природни райони.¹ Ще бъдем принудени не само да изхранваме повече хора по един устойчив начин, но освен това ще се наложи да задоволяваме нови и променящи се обществени потребности.

Този информационен доклад разглежда някои от най-новаторските и находчиви начини, по които са започнали да се справят с този проблем производителите и потребителите на храни в различни части на Европа. Тук ще разгледаме пет случая, онагледяващи различните пътища, по които общности откриват по-устойчиви начини да се произвежда и консумира храна с изгода за всички. Методите са различни, но резултатите са едни и същи: контролът върху хранителната система се връща отново към малките, устойчиви стопанства и производителите на храна, за сметка на едрия промишлен бизнес, който владее пазара днес и който поставя печалбата преди благосъстоянието на хората и на планетата.

Тези примери не са планирани непременно като решение на този световен проблем. Повечето от тях са резултат от сдружаването на отделни индивиди, които искат да знаят откъде е дошла храната им, искат да подкрепят местните устойчиви земеделски стопани и производители или да вляят нови сили на местните икономики. Взети заедно, тези примери отразяват едно нарастващо движение на местно ниво в подкрепа на късите (т.е. местните) вериги за хранителни доставки, които предлагат храна, отглеждана по устойчив начин в малък мащаб – похват, известен още като *агроекологично земеделие*.

¹ Agricoltura, Cibo e Città. Verso sistemi socioecologici resilienti. (Agriculture, Food and Cities. Towards resilient socio-ecological systems). Edited by Davide Marino and Aurora Cavallo. CURSA, year 1 – n° 2 – May/August 2014.

Повече европейци искат устойчиво произведени местни храни

Avicultura Campesina

Кошерът, който казва "Да"

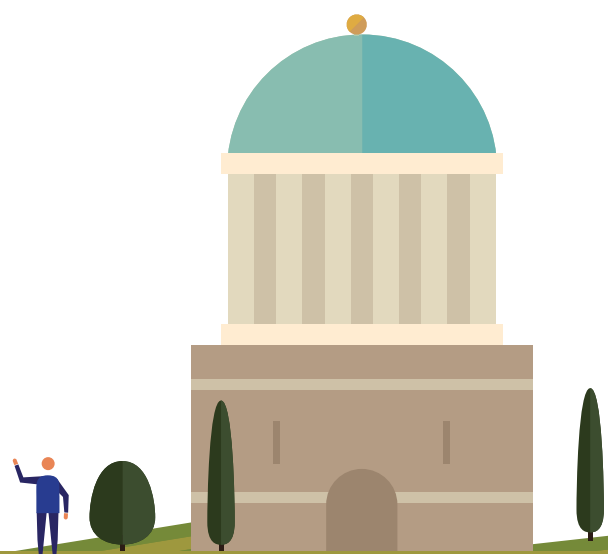
Групи на етични потребители

Фермерски пазари в Прага

Обществени политики за устойчива местна храна

Необходимостта от местни агроекологични хранителни системи

Храненето е селскостопанско дело

„Храненето е селскостопанско дело“ заявява американският писател, земеделски производител и поет Уендъл Бери в неговото есе от 1989 г. „Относно удоволствието от яденето“. Но какво всъщност означава това? По думите на самия Бери: „Повечето хора възприемат храната като селскостопански продукт, но не се виждат като участници в селското стопанство; те се възприемат просто като „потребители“.²

В наши дни много хора в Европа не знаят какво ядат в действителност: веригите за доставка са дълги и сложни, продуктите често се търгуват на международния пазар, като така оставят средния потребител без никаква представа за произхода на неговата или нейната храна.

Тази глобализация на производството на хранителни продукти е довела до промишлен монопол в сектора на селското стопанство. В днешно време малко на брой фирми владеят доставките на семена, агро-химикалите, преработката, логистиката и дори производството на храни. Например, през 2011 г. 85% от германския национален пазар на храни се гържат от четирима търговци на гребно, а в Португалия трима търговци на гребно управляват 90% от пазара на хранителни стоки. През 2009 г. само пет търговци на гребно гържат 70% от пазара в Испания.³ Тази концентрация на власт може да

доведе до нелоялни търговски практики, които подкопават препитанието на малките земеделски стопани и производители по цялата верига на доставки и които все повече отглеждат онези от нас, които не се занимават със земеделие, от източниците на храната, която ядат.⁴

Световното производство и търговия на храни означава и загуба на традиционните знания, умения и култура, както сред земеделските производители, така и за потребителите.

През 2011 г. в Португалия трима търговци на дребно държат 90% от пазара на хранителни стоки

² <http://www.ecoliteracy.org/essays/pleasures-eating>

³ Връзката между супермаркети и доставчици: Какви са последиците за потребителите? <http://www.consumersinternational.org/media/1035307/summary,%20the%20relationship%20between%20supermarkets%20and%20suppliers.pdf>

⁴ Кой има силата? Справянето с дисбалансите в земеделските вериги за доставка: http://www.fairtrade-advocacy.org/images/Whos_got_the_power-abstract.pdf

Какво е „агроекология“ и как влияе на местните хранителни системи?

Агроекологията изследва цялостната хранителна система, включително производството, разпределението и потреблението на храни. За земеделските производители това означава признаване на стойността на местните знания и използване на селскостопански практики, които имат за цел да имитират естествените процеси, като по този начин се намалява необходимостта от външни ресурси. Агроекологията отдава по-голямо значение на подкрепата за местните хранителни икономики, подкрепянето и изграждането на местния бизнес и създаването на висококвалифицирани работни места и качествено производство. Важно е, че агроекологията включва активни граждани и общности. Хората започват да участват във вземането на решения за това каква храна се произвежда и яде и как природните ресурси се управляват в техния регион.

Например, колко европейци все още са наясно с дълбоките естествени връзки между растенията, почвата, животните и околната среда като цяло? А какво да кажем за връзките между нашето здраве и начина, по който нашата храна се отглежда, преработва и продава? Или влиянието на храната върху местните икономики?

Свързване на местните ферми с градовете

Глобализираната същност на производството на храни създава едновременно физическа и психологическа отдалеченост между потребителя и земеделския производител, между това, което ядем и мястото, откъдето то идва. Това важи особено силно за хората, живеещи в градски райони, където предлагането на храни е контролирано от супермаркети. Храната пристига опакована по рафтовете в супермаркетите без особена следа от селския ѝ произход.

В противодействие на това е налице засилваща се насока на развитие из цяла Европа, която залага на пазарите на земеделски производители, магазини в рамките на стопанствата, начинания за солидарно земеделие (community supported agriculture – CSA), както и колективни схеми, създадени за снабдяване на обществени институции.⁵

Тези форми на по-пряка търговия с храна осигуряват достъп на стопанствата до градските жители, насърчават късите вериги на доставки, сезонната храна и

⁵ Къси вериги на доставки на храни и местни хранителни системи в ЕС. Състояние на техните социално-икономически характеристики, Научни и политически доклади на Съвместния изследователски център (JRC), Европейска комисия, 2013: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>

личния контакт с хората, които произвеждат това, с което жителите на града се хранят.

От друга страна, за дребномащабните местни стопанства е много трудно да снабдяват супермаркети, а за пречките, пред които са изправени те, има надлежно документирани доказателства.⁶ Тъй като целогодишно предлагат извън сезонни продукти и предпочитат широкомащабното селско стопанство, много супермаркети допълнително заличават връзката между производителите

Снимка: ЕС „За Земята“

и потребителите и поддържат най-лошите изречения на разстроена хранителна система на Европа. Процъфтяването на фермерските пазари и солидарното земеделие в Европа (виж казусите от Чехия, Франция и Италия) прави местната храна в градските райони жизнеспособна, полезна и достъпна алтернатива на все по-глобализираните хранителни вериги, управлявани от корпорации.

Свързване на местните ферми с потребителите

Земеделските стопани и местните производители също търсят начини да продават своите стоки пряко на потребителите – чрез пазари, фермерски магазини, абонаментни зеленчукови пакети и други схеми. Тенденцията за директни продажби на потребителите се превърна в ключова част от развитието на селските райони в няколко гържави-членки на Европейския съюз. Средно около една шеста от стопанствата продават над половината от продукцията си пряко на потребителите.

По-голямата част от 12-те милиона земеделски стопанства в ЕС са семейни ферми. Тези стопанства допринасят за социално-икономическата и екологична устойчивост на селските райони и често участват в къси вериги за доставка на храна (т.е. когато земеделският производител продава на потребителите чрез по-малко посредници). Понастоящем в световен мащаб тези и други малки стопанства осигуряват 70% от световното производство на храна.

⁶ Кой има силата? Справянето с дисбалансите в земеделските вериги за доставка: http://www.fairtrade-advocacy.org/images/Whos_got_the_power-abstract.pdf

Малките стопанства понастоящем осигуряват 70% от световното производство на храна.

Потребителите искат повече местни храни

Потребителите също са движеща сила за промяна. Все повече хора започват да осъзнават множеството ползи от възприемането на отговорни хранителни навици, а това води до появата на множество различни начинания, предназначени да съкратят веригите за доставка на храна и да създадат нови съюзи между производителите и потребителите.

Според Института за естествен маркетинг, 71% от френските и 47% от испанските и британските потребители твърдят, че е важно да се купуват местни продукти.⁷ Едно изследване на нагласите на потребителите към местни храни от осем страни в Европа, проведено за Приятели на Земята Европа, установи, че половината от всички анкетирани редовно купуват директно от селскостопански производители.⁸ Тази тенденция се потвърждава и извън Европа. Между 1994 и 2011 г. в САЩ броят на селскостопанските пазари нараства четирикратно от хиляда седемстотин петдесет и пет (1755) до седем хиляди сто седемдесет и пет (7175). През 1986 г. в САЩ е имало едва две признати стопанства, практикуващи солидарно земеделие, докато днес те са над четири хиляди.⁹

Кога местната храна е и агроекологична?

Пазаруването на храна, отгледана в близките околности, често е полезно за околната среда. Такъв е случаят, когато се купуват сезонни местни продукти от производители, които използват екологосъобразни начини на производство. Като ключови показатели за измерване на въздействието на късите вериги за хранителни доставки върху околната среда могат да се използват количеството невъзобновяеми ресурси, използвани за преработка, пренос и съхранение, наред с начина на производство. Късите вериги на хранителни доставки често употребяват по-малко опаковки от

⁷ Доклад на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно въпроса за схема за етикетиране на местното земеделие и директните продажби. Европейска комисия, 2013.

⁸ От фермата до трапезата: Обществена подкрепа за местна и устойчиво произведена храна: http://zazemiata.org/v1/uploads/media/Opinion_poll_Final.pdf

⁹ Местните хранителни системи като движеща сила на регионалните икономики в Южна Минесота (2012): <http://www.mcknight.org/system/asset/document/120/pdf-2-4-mb.pdf>

супермаркетите, като така използват по-малко невъзобновяеми ресурси; нужна е по-малко енергия за съхранение (защото продукцията е свежа и сезонна); разчита се на култури и продукти от животни, които са приспособени към местните условия и са неразделна част от местните екосистеми, така че да се поддържа биологичното разнообразие.

По-тясната връзка между потребителите и производителите означава също така, че много често потребителите са информирани за методите на производство и очакват по-висока устойчивост и екологосъобразност в стопанството.

Много от случаите описани по-году започват като израз на нарастващото екологично съзнание сред потребителите и земеделските производители. Това води до по-благоприятен за околната среда начин на живот, който се основава на етични съображения и ценности.¹⁰

Икономическите аргументи: местна храна стимулира местната икономика ...

Нарастващият интерес към естествените местни храни дава тласък на местните икономики. Изследвания в САЩ показват, че за всеки един милион долара продажби местните вериги за доставка на храна откриват 13 работни места на пълно работно време в селското стопанство, като през 2008 г. така се създават общо 68 000 работни места. За разлика от това, широкомащабното селско стопанство генерира едва три работни места на 1 милион долара продажби.¹¹

Покупките на местни хранителни продукти са два пъти по-ефективни за поддържане на жизнеността на местната икономика

Едно проучване на американското министерство на земеделието от 2010 г., в което се сравняват приходите от продажбата на ябълки, боровинки, мляко, говеждо месо и салата, установява, че в местните вериги за доставка почти цялата печалба се запазва в местната икономика, като производителите получават между 50% и 649% по-високи доходи, отколкото в традиционните вериги за доставка.¹²

¹⁰ Къси вериги на хранителни доставки като движещи сили на устойчивото развитие, 2013: http://www.foodlinkscommunity.net/fileadmin/documents_organicresearch/foodlinks/CoPs/evidence-document-sfsc-cop.pdf; JRC, 2013: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>

¹¹ Познавай своя фермер, познавай своята храна: <http://www.usda.gov/documents/KYFCompass.pdf>

¹² Сравнение на структурата, размера и представянето на местните и преобладаващите вериги за хранителни доставки (2010): http://www.ers.usda.gov/media/122609/err99_1_.pdf

Снимка: ЕС „За Земята“

Местните хранителни системи (където производството, преработката, търговията и потреблението на храни се извършват в рамките на относително малка географска област) имат благоприятен ефект върху местните икономики.¹³

В Европа фондацията Нова Икономика (New Economics – независим мозъчен тръст със седалище в Лондон) направи сравнение на това, което се случва, когато хората купуват продукти в супермаркет, спрямо пазаруването от местен фермерски пазар или чрез програма за солидарно земеделие. Те установяват, че когато хората купуват храната си на местно ниво, два пъти повече пари се задържат в общността.

„Покупките на местни хранителни продукти са два пъти по-ефективни за поддържане на жизнеността на местната икономика“, казва Дейвид Бойл, един от изследователите на проекта.¹⁴

Освен това местните хранителни системи са описани като важен източник на възможности за заетост, като с това са свързани положителни мултипликационни ефекти. Тези възможности за заетост могат да бъдат пряко отпадени на производството и продажбите.¹⁵

Друго изследване в САЩ установява, че за всеки две работни места, създадени на фермерските пазари в Айова, се открива още едно непряко работно място в близката икономика. През 2004 г. умножените ползи от фермерските пазари доведоха до създаването на 140 работни места, с приравнена заетост на пълно работно време.¹⁶

¹³ JRC, 2013: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf> <http://edq.sagepub.com/content/early/2013/10/21/0891242413506610.full.pdf>

¹⁴ <http://www.neweconomics.org/issues/entry/local-economies>

¹⁵ JRC, <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>

¹⁶ Потребители, доставчици и икономическото значение на селскостопанските производители в Айова: <http://www.leopold.iastate.edu/sites/default/files/pubs-and-papers/2005-05-consumers-vendors-and-economic-importance-iowa-farmers-markets-economic-impact-survey-analysis.pdf>

... Докато индустриалното земеделие ги източва

Ползите за местната икономика от местните хранителни системи се различават коренно от последиците от широкомащабното селскостопанско производство. Например едно проучване на Университета на Илинойс, провеждано в продължение на 17-годишен период, установява, че промишлените свинеферми възпрепятстват икономическия растеж в селските общности.¹⁷

Една от причините за това е, че големите ферми са склонни да си набавят повечето от своите ресурси (като фуражи, фармацевтични препарати и др.) от отдалечени търговци, вместо от местни доставчици.¹⁸ Освен това, те наемат по-малко хора, така че по-малко пари се вливат в местната икономика от заплати.¹⁹

За разлика от този модел местните хранителни икономики разчитат на местните фермери, за да изхранват общностите. Търсенето на местна и регионална храна се превърна в основен двигател за икономиката на земеделските стопанства, тъй като създава работни места и стимулира на икономическия растеж.²⁰

Ролята на националните правителства

Въпреки че потребителите, производителите и фермерите могат да бъдат движещите сили зад тенденцията за по-кратки вериги за хранителни доставки, тези инициативи не съществуват в политически вакуум. Случаят от Унгария, представен по-году, разкрива важната роля, която националните и местните власти могат да играят в подкрепа на местните вериги за хранителни доставки, с последващи ползи за местните икономики и общности.

Ролята на ЕС

Европейският съюз предоставя подкрепа за земеделските стопани чрез Общата селскостопанска политика (ОСП), която съставлява около 40% от общия бюджет на ЕС (около 58 милиарда евро годишно), който се финансира от данъците на европейските граждани. Тези пари би трябвало да финансират фермери и дейности в селските райони, свързани със селското стопанство. По-голямата част от средствата обаче е била използвана за подкрепа на промишлени храни и промишлено земеделие, като само една малка част (по-малко от една трета от бюджета на ОСП) се използва за подпомагане на устойчивото земеделие или за да помогне на местните фермери да пласират производството си.

17 Въздействие на концентрацията в свинеферството върху икономическия растеж в селските райони на Илинойс. Иконометричен анализ: <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/21846/1/sp00go03.pdf>
18 <http://mysare.sare.org/mySARE/assocfiles/990LNC92-048.006.pdf>
19 <http://web.missouri.edu/ikerdj/papers/con-hog.htm>
20 USDA

Само една малка част от бюджета на ОСП се използва за подпомагане на устойчивото земеделие или за да помогне на местните фермери да пласират производството си.

Към момента на писане Европейската комисия е приела 27 (от общо 118) национални и регионални програми за развитие на селските райони, с обещание за финансиране от ЕС на стойност 99,6 милиарда евро до 2020 г.²¹ Сегашните прогнози предвиждат 43% от това финансиране да бъдат за агроекология и мерки за климата, биологично земеделие, горско стопанство, защитени зони от Натура 2000 и други мерки, свързани с климата и околната среда. Въпреки това не е известно по какъв начин всъщност това финансиране ще бъде използвано, за да предоставя ползи за околната среда. За да се гарантира, че тези ползи са постигнати, е важно да проследим, че на обществени средства се изразходват за подпомагане на местните фермери и хранителни фирми, за да произвеждат устойчива, сезонна, прясна храна на разположение на местните хора.

Широкомащабното селско стопанство наема по-малко хора, така че по-малко пари се вливат в местната икономика от заплати

21 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4424_en.htm

Търговия на далечни разстояния с храни – местно производство

Към днешна дата търговските политики на ОСП и ЕС се съсредоточават върху намирането на нови световни пазари за селскостопанските продукти на ЕС. Значително по-малко се прави за подпомагане на начинания, които дават на земеделските производители, произвеждащи по устойчив начин, възможността да продават своите продукти на местно ниво чрез фермерски пазари, фермерски магазини или доставка за училища и други обществени институции, така че да се предлагат пресни сезонни и устойчиви храни.

Ситуацията влошават и настоящите усилия за осигуряване на нови трансатлантическия търговски споразумения на ЕС със САЩ (ТТИП/ТТИР – Трансатлантическото търговско и инвестиционно партньорство) и с Канада (ВИТС/СЕТА – Всеобхватно икономическо и търговско споразумение). Предназначени да увеличават търговията със селскостопански стоки между Северна Америка и ЕС, споразуменията представляват заплаха за гребните производители от двете страни на Атлантическия океан, която се движи от промишленото земеделие и производство на храни. Научните модели предполагат, че споразуменията ще доведат до увеличаване на интензивното земеделие с вредни екологични и социални въздействия.²²

Тези потенциални споразумения са подложени на масова критика и нарастваща обществена съпротива, особено поради опасения, че тези споразумения ще подкопаят съществуващото законодателство и политики, които подкрепят по-кратки и по-устойчиви хранителни вериги. Има натиск да се стандартизира или да се позволи взаимното признаване на регламентите относно безопасността на храните. Това може да доведе до заливане на пазара с по-евтини продукти, произведени според по-ниски стандарти за безопасност и здравеопазване и да постави под риск по-малките компании за храни и семейни стопанства.

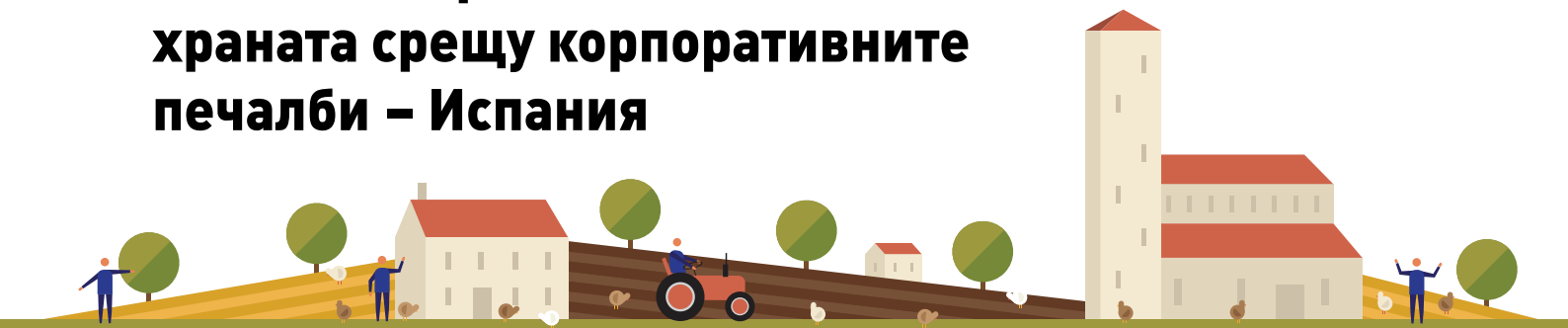
Местната хранителна революция: как общности из цяла Европа поправят хранителната система

Водените от граждани инициативи се развиват бързо и много от тези проекти вече не са само за местна храна и директни продажби. Има местни движения в цяла Европа, които се стремят да създадат цяла нова система за храна, която не само може да изхрани жителите от градските и селските райони, но също така и да предложи иновативни решения за променящите се потребности на обществото. Те се стремят към забележими резултати по отношение на повече работни места, включване, добавена стойност, образованието и новите културни роли както за производителите, така и за потребителите.

Примерите събрани тук следва да вдъхновят политиците да признаят многото предимства на късите вериги за хранителни доставки за хората и околната среда. Агроекологичната храна – местно производство на достъпна цена трябва да бъде гръбнакът на една хранителна система, която повишава нашата хранителна независимост. „Обичайната практика“ не може повече да се разглежда като възможност за една добре функционираща хранителна система за бъдеще.

22 Въз основа на: „Рискове и възможности за сектора на хранително-вкусовата промишленост на ЕС в евентуално търговско споразумение между ЕС и САЩ“: http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=AGRI_IPOL_STU%282014%29514007

Общностни решения за храната срещу корпоративните печалби – Испания

Avicultura Campesina – Испания

Avicultura Campesina е агроекологичен кооператив за птицевъдство в Паленсия, северната част на Испания. Кооперативът е създаден от трима гребномащабни птицевъдци – Кристина, Артуро и Херомо. Установени в селата Амаюелас де Абахо и Кастрийо де Вилавега, групата производители основават още един кооператив, за да закупят собствена кланица, така че да могат да гарантират целия процес на производство – от фермата до потребителя.

Снимка: Avicultura Campesina

Херомо отглежда птици от много години и е опитен животновъд. Кристина и Артуро решават да се преместят в провинцията по-отскоро и започват своите стопанства съответно през 2010 г. и 2012 г. Двамата производители отглеждат и зърнени култури, които използват като храна за птиците и продават на местните стопани. И двамата са били изправени пред различни предизвикателства при създаването на своите стопанства (достъп до земя, породи, фуражи, управление, нападения от диви животни, и т.н.), но успяват да отглеждат висококачествени биологични пилета.

Херомо обяснява: „Проектът дава шанс на партньорите (които са както отделни индивиди, така и потребителски групи) да ядат пилешко, което е местно производство от малки стопанства. При липсата на посредници, този проект е печеливш и за потребителите, и за производителите. Мрежата става по-силна от управлението на кооперацията и това е полезен пример за хора, които могат да се присъединят към кооперацията или да възпроизведат това начинание с друг продукт.“

Мрежата става по-силна от управлението на кооперацията и това е полезен пример за хора, които могат да се присъединят към кооперацията или да възпроизведат това начинание с друг продукт.

Как става това?

В кооператива, създаден, за да закупи и работи с кланицата, има 31 члена, включително производители, ползватели и купувачи. Той действа на принципа на „общо събрание“, при което всеки член има право на един глас. Всички членове са допринесли за разходите за закупуване сградата (60 000 евро) с минимална вноска от 100 евро. Още 25 000 евро са били необходими за ремонт. Членовете на кооператива имат право да използват кланицата, а също и да се възползват от намалените цени на птиците, заклани на място.

Кооперацията продава директно на местните семейства и ресторанти, а също и чрез потребителски групи за пазаруване на храни в съседните градове и села. Следователно, освен че производството е напълно биологично, разпределението става на местно ниво, отразявайки агроекологичния подход на групата, насочен към осигуряване на хранителна независимост.

Предизвикателствата

Въпреки че за начинанието са използвано малко обществени средства (осигурена е малка подкрепа и първоначално финансиране за кланицата), за кооператива е трудно да спазва условията, които като цяло са предназначени да отговорят на нуждите на аграрно-промишлените производители. Например, за да се изпълнят новите административни изисквания на здравните органи, се е наложило да се направят значителни инвестиции за кланицата, които са трудно достъпни за такава малка фабрика. Тези дребномащабни биологични производители са принудени да изпълняват същите задължения като едромасштабните промишлени птицеферми, без да се взема за предвид особения характер на тяхното начинание.

При настоящата система, която възнаграждава предимно мащабното производство, насочено към световните пазари, начинания като *Avicultura Campesina* са изправени пред две основни пречки: *достъп до земеделска земя и конкуренция от големи производители на биологични продукти.*

Въпреки че някои национални и местни власти твърдят в своите речи, че подкрепят младите хора, които се връщат обратно към селските райони, в действителност твърде малко е направено, за да се помогне на младите хора да си осигурят достъп до земя.

Особен проблем представлява конкуренцията от промишлени „Голиати“, които са в съответствие със стандартите за биологично производство, но иначе действат без зачитане на местните общности или икономики. Тези фирми произвеждат храни на ниски цени и владеят пазара.

Дребномащабните занаятчийски птицевъдци в Испания са принудени да се съревновават с компанията Корен от

Проектът дава шанс на партньорите ... да ядат пилешко, което е местно производство от малки стопанства. При липсата на посредници, този проект е печеливш и за потребителите, и за производителите

Галисия, която коли 120 милиона пилета годишно и продава продуктите си в 42 страни. „Биологичните“ пилета на Корен са с 50% по-евтини от пилетата на птицевъдите от Паленсия. Разбирането на разликите между двата продукта от страна на потребителите е от решаващо значение за оцеляването на дребномащабните занаятчийски производители.

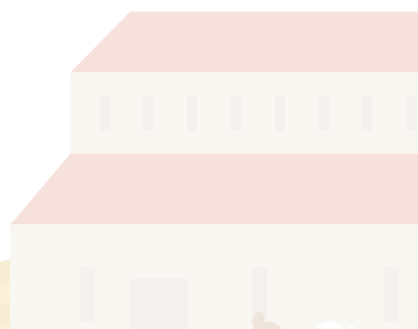
Как се добавя стойност?

Проектът *Avicultura Campesina* е само едно от многото агроекологични начинания, които търсят алтернативни модели на производство, пазар и търговия за своите продукти.

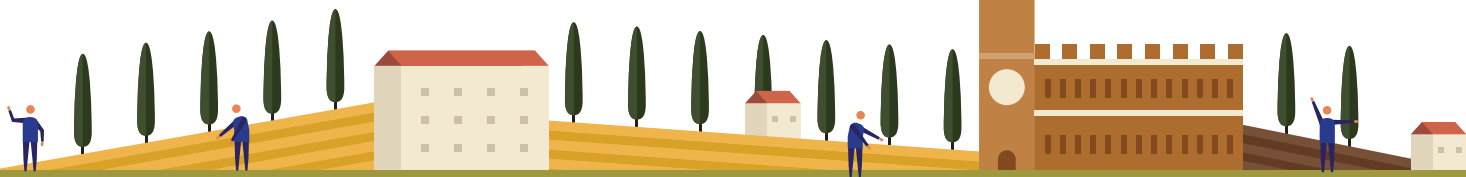
Подобни начинания, които изграждат съюзи между производителите и потребителите, действат вече в продължение на няколко години. Те следват различни модели и имат различни форми, но в резултат на тях хиляди семейства са започнали да участват в управлението на своята храна. Резултатът е много положителен, както от гледна точка на количеството произведена храна, така и от гледна точка на усилията да се въвлечат толкова много хора, които участват в нови и различни начини за предоставяне на достъп до храна.

За повече информация относно *Avicultura Campesina*:

- <http://amayuelas.es>

Сдружаване на потребителите, за да се поддържа местната храна – Италия

Gruppi di Acquisto Solidale – Италия

Групи на етични потребители, познати като GAS (Gruppi di Acquisto Solidale) се появяват за пръв път в Италия през 1990-те. GAS представляват потребителски групи, които купуват колективно и пряко от производители, избрани въз основа на принципите за устойчивост при производството. Групите GAS са родени от желанието да се изгради здрава икономика отдолу-нагоре, в която етиката се ценява повече от печалбата, а качеството е по-важно от количеството.

Adanella Rossi, член на GAS в Пиза и изследовател в Университета в Пиза, обяснява: „GAS представляват алтернатива на една система, с която ние не сме съгласни. Тези групи ни дават възможност да прилагаме своите убеждения в ежедневието си, помагат ни да живеем според ценностната си система. Нито потребителите, нито производителите съществуват самостоятелно, тук няма користни цели. Нашето потребление не разчита на експлоатацията на земята, хората или животните. Няма излишъци или отпадъци. Всичката храна има цел, а рисковете за здравето са много по-малко. Всички тези фактори са изключително важни за устойчивостта на местните хранителни системи“.

Групите GAS се стремят да допринесат за създаването на общество, в което хората намират време да се срещнат и да установят отношения с групи хора. В резултат на това някои групи участват в редица групи дейности, като например насърчаване на мрежи и области на социална икономика. Чрез своята гражданска ангажираност, те се стремят да променят производството, купуването и нагласите към потреблението, както и поведението на хората отвъд сферата на земеделието и храните.

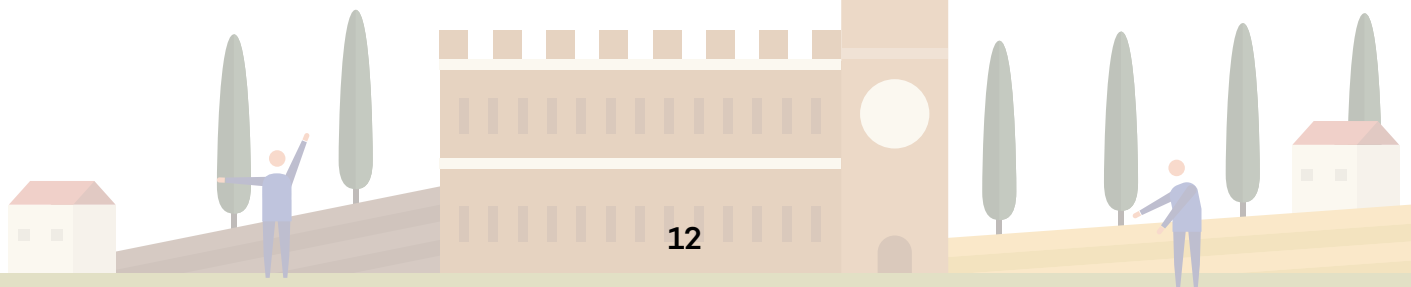
През последните 10 години (2004-2014) броят на схемите GAS в Италия бързо се разраства и се смята, че в момента има около 2000 групи от цялата страна, с общ оборот от 90 милиона евро годишно. В Рим средният годишен оборот на една група е 33 600 евро. Това означава, че 60 потребителски групи подкрепят устойчивите местни ферми с финансиране от 5 милиона евро всяка година.

Strumenti di sobrietà e buon uso del proprio tempo

Тези групи ни дават възможност да прилагаме своите убеждения в ежедневието си, помагат ни да живеем според ценностната си система

Как работи?

Групите избират производители въз основа на пряко познаване на стопанствата и посещения на място. Понякога се приемат и предложения от други групи.

В повечето случаи групите са неофициални – едва 21% от тях са регистрирано като официални сдружения. Много от хората, които участват смятат, че групите GAS не трябва да се възползват от обществена финансова подкрепа, за да бъдат в състояние да запазят своята автономия и своя дух на сътрудничество. Това отличава италианските групи от групите във Франция, където координаторите получават заплащане за работата си. В Италия цялата работа на групите се извършва доброволно.

Предизвикателства

Едно от основните предизвикателства, пред които са изправени тези организации, е фактът, че те са склонни да разчитат само на няколко души, които движат логистиката (вземане, превоз и разпространение на поръчките). Друго предизвикателство е съхранението на стоките. Тъй като групите обикновено не разполагат със собствени помещения, те трябва да си осигурят хладни складове за съхранение, за да се запазят стоките пресни, докато бъдат доставени.

Обикновено продуктите се доставят до домовете на хората, до социални центрове или се съхраняват в гаражите на членовете. Повечето хора, които участват, са млади (78% са на възраст между 26 и 40 години).

Създадена е национална мрежа на групи GAS, която свързва почти всички групи, за да подкрепя бързия им растеж. Тази национална мрежа е создала интернет страница, която е на разположение на всички местни групи, за да подпомага управлението на покупките и разпределението.

Членовете на групите поръчват чрез електронна поща, като поръчките най-често се правят на месечна база (50%), въпреки че някои групи правят поръчки всяка седмица база (средно 30%), а други – дори два пъти седмично (20%).

Като цяло, повечето групи харчат под 2 000 евро на месец (80% от групите), 12% харчат до 3 000 евро, 6% – до 5 000 евро на месец, а останалите 2% често харчат над 10 000 евро.

Как GAS добавят стойност?

Бързият растеж на групите GAS означава, че се увеличава властта на потребителите, което е от полза главно на гребномашабните италиански земеделски стопани, снабдяващи групите GAS със сезонни продукти, често произведени по биологични и местни производствени методи.

Като възстановяват пряката връзка между потребителя и земеделския производител, по-късите вериги на доставки пораждат някои предизвикателства, но също прокарват и нововъведения в земеделските практики. Някои стопанства започват да произвеждат съвместно с членове на групи GAS. Други стопанства, в желанието си да намерят алтернативи на общоприетата система за доставка на храни, споделят знания и работа с други производители.

Вероятно тези нови възможности на местния пазар ще наложат промени в правилата за безопасност на храните и за данъчно облагане и дори промяна на моделите на потребление на местно ниво – не само в Италия, но и в останалата част от Европейския съюз.

За повече информация относно Gruppo d'Acquisto Solidale:

- <http://www.retegas.org/index.php>

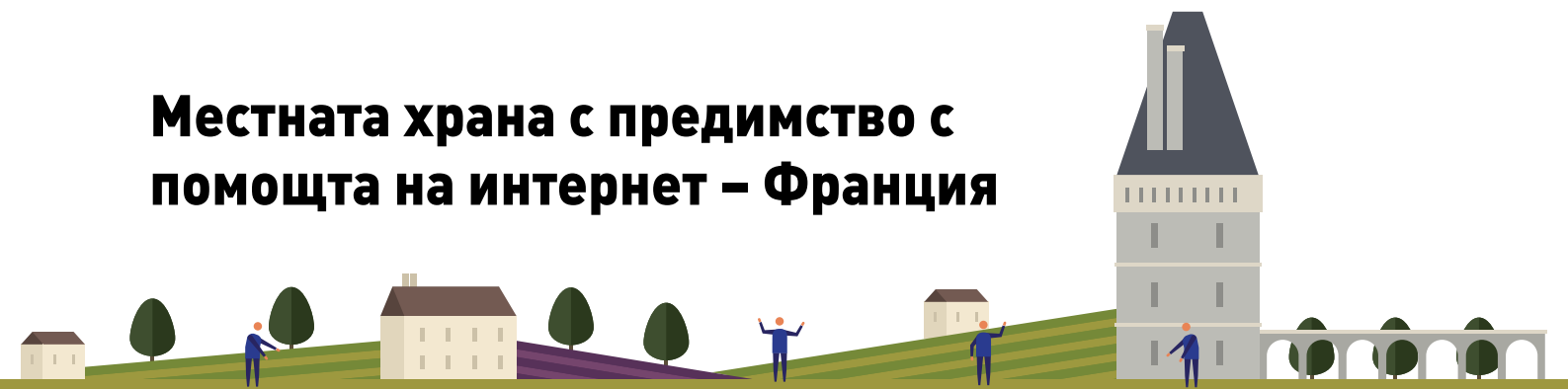
Снимка: Vanessa Malandrin

Всичката храна има цел, а рисковете за здравето са много по-малко. Всички тези фактори са изключително важни за устойчивостта на местните хранителни системи

Местната храна с предимство с помощта на интернет – Франция

La Ruche Qui Dit Oui - Франция

La Ruche Qui Dit Oui беше създаден през 2010 г. във Франция, за да се осигури уеб платформа за земеделски стопани, производители и потребители, които искат да купуват и продават земеделска продукция. *La Ruche Qui Dit Oui* означава „Кошерът, който казва „Да“, а именно това цели да прави тази система (или кошер).

Снимка: Claudia Bonato

Проектът допринася за защита на устойчивото селско стопанство, което поставя храната в центъра на нашата загриженост. Тя е част от една изгряваща екосистема на съседски инициативи, които се допълват взаимно и вървят в една и съща посока.

Как става това?

Кошер се образува, когато 4-5 производители и 40-50 потребители се регистрират на местния уебсайт. Веднъж седмично управителят на всяка мрежа или „кошер“ изпраща информация какви местни продукти се предлагат (в пряко или преработено състояние, а при наличие – и биологични такива). Кошерът „казва да“, когато поръчките достигнат минималната квота, определена от всеки земеделски стопанин. Доставка се извършва в рамките на два дни, като се гарантира, че продуктите са пресни и са складираны за не повече от един ден, така че да се избягва разхищението на храна.

Във Франция има 628 работещи кошера, докато още 134 са в процес на развитие (данни към септември 2014 г.). Откакто е създадена платформата, мрежата е достигнала 439 966 членове и 4 474 земеделски стопани и производители. Има и над 30 служители, които работят ежедневно в централата на Кошера в Париж, като предоставят подкрепа и управление на мрежата, разработват уеб платформата и подкрепят дейността на мрежата.

Кошерът планира да развива дейността си и в други европейски страни, като вече има кошери в Италия, Испания и Белгия. Участието в кошера е безплатно за земеделските производители и потребителите (добавя се процент към цената за покриване на разходите за управление). Доставчиците получават подробен наръчник, който обяснява как работи системата.²³

²³ <http://support.laruchequiditoui.fr/hc/en-us/categories/200133218-Supply-An-Assembly>

Фермерите и производителите трябва да се съобразяват с френските хигиенни (НАССР) и ветеринарни стандарти и сертификати, за да им бъде разрешено да продават продуктите си. Биологичното етикетирание е добре дошло, но не е необходимо, като същевременно се насърчават и други схеми за сертифициране, като например Label Rouge (знак за осигуряване на качеството във Франция) и етикетите за регионално обозначаване, показващи мястото на произход.

Фермерът е отговорен за доставката на поръчките, а това означава, че потребителите имат възможност да се запознаят с лицето, което произвежда храната им – те могат да си говорят и да обсъдят, ако има някакви проблеми.

Как се добавя стойност?

Кошерната система има много предимства, сред които са: подобряване на ефективността на местната търговия, увеличаване на доходите на земеделските производители, а също и намаляване на цената на местните продукти. Цените са по-ниски в сравнение с други канали за разпределение (където маржовете варират между 40 и 250% за пресни продукти), най-вече защото при кошерите маржът на печалба е по-малък, разходите за транспорт и опаковане са по-ниски, а разходи за реклама няма.

Кошерът се стреми към прозрачност относно маржовете и печалбите: фермерът получава 83,3% от приходите, с изключение на данъците, а останалите 16,7% се използват за заплащане на служителите, работещи в седалището в Париж и за покриване на други оперативни разходи.

Жереми Анксиона от Кошера обяснява: „Проектът допринася за защита на устойчивото селско стопанство, което поставя храната в центъра на нашата загриженост. Той е част от една изгряваща екосистема на съседски инициативи, които се допълват взаимно и вървят в една и съща посока. По този начин съвкупността от тези стойности може да има силно политическо и икономическо измерение и да започне да оказва влияние върху системата на европейско ниво“.

През ноември 2012 г. Кошерът бе признат за „Социална и солидарна компания“ от френското министерство на труда, поради ролята му за поддържането и развитието на гребните земеделски стопани и занаятчии. Проектът се има добро съответствие и с плановете на френското Министерство на земеделието, храните и горите и на регионалните правителства да развият къси вериги на хранителни доставки, които поддържат преките продажби на земеделски продукти и преките отношения между производителите и потребителите в близост до мястото, където се произвежда храната.

За повече информация за La Ruche Qui Dit Oui:

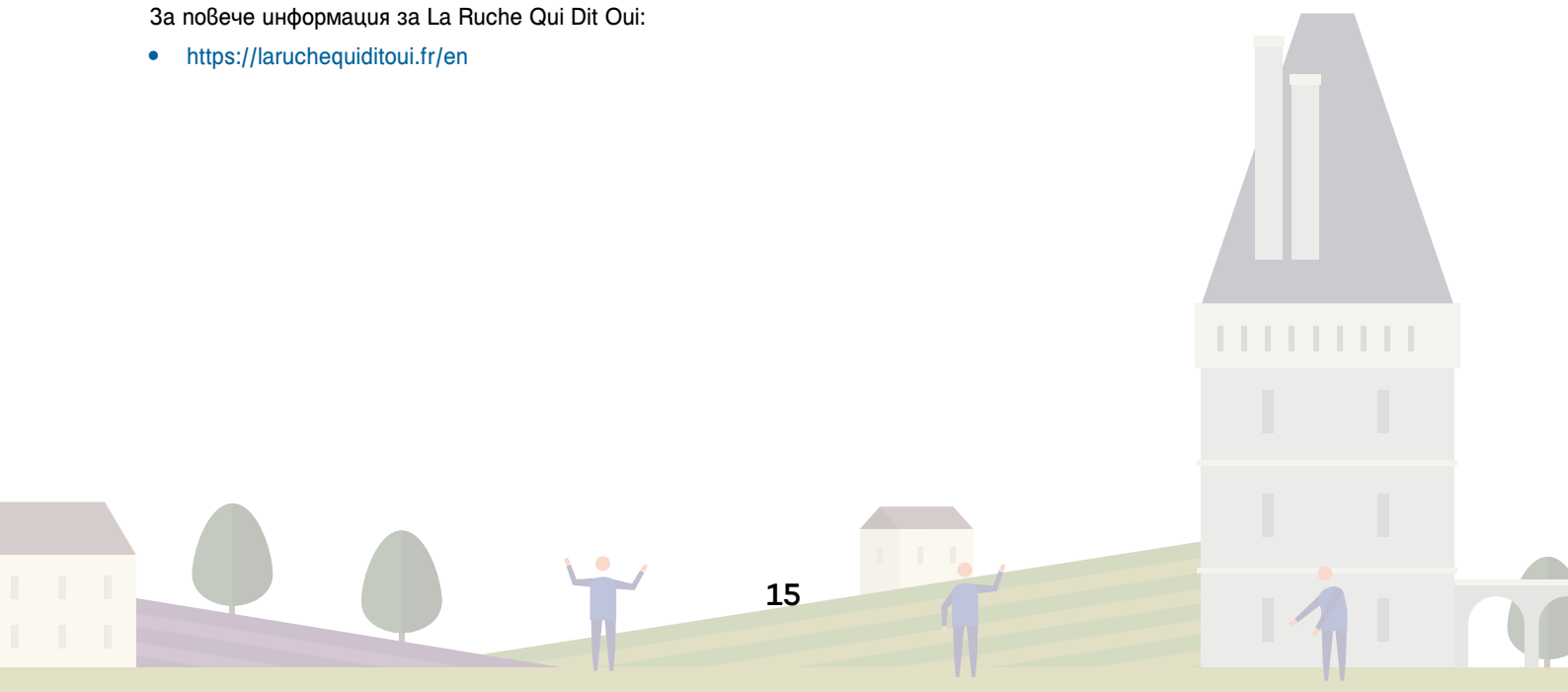
- <https://laruchequiditoui.fr/en>

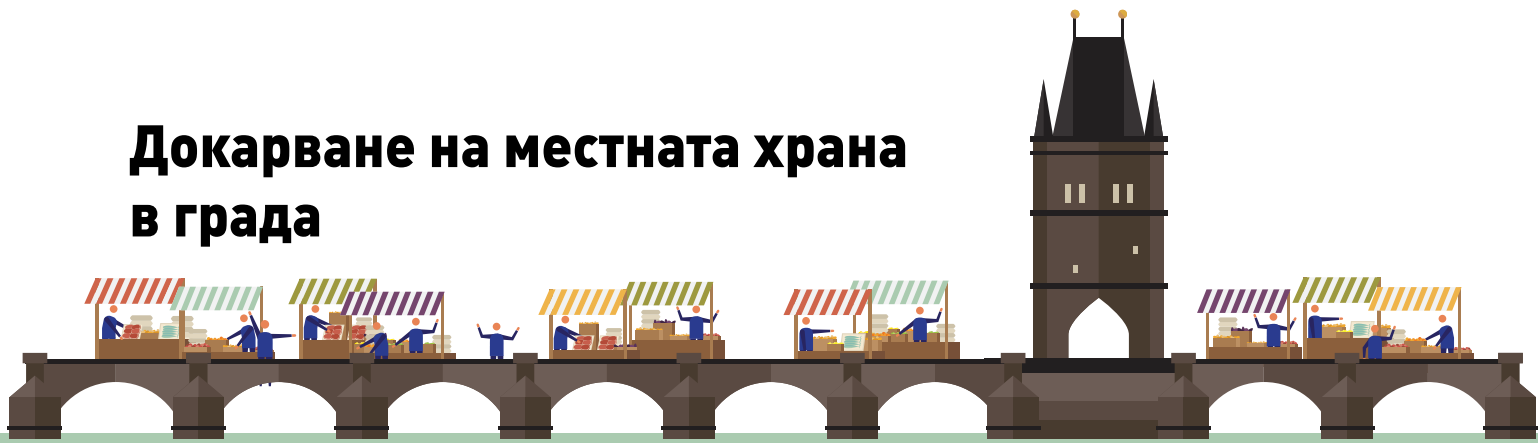
Съвкупността от тези стойности може да има силно политическо и икономическо измерение и да започне да оказва влияние върху системата на европейско ниво

Снимка: Claudia Bonato

Докарване на местната храна в града

Пазари на земеделски производители в Прага – Чешката република

Първият фермерски пазар (farmářský trh на чешки език) в чешката столица, Прага, се провежда през 2009 г. и оттогава търсенето на прясна местна продукция продължава да расте. Две години след първия пазар в столицата вече има над 13 фермерски пазари.

Яна Спилкова, доцент по социална география и регионално развитие в Карловия университет в Прага, казва: „Фермерските пазари са първият реален пример за завръщането на алтернативните мрежи за храна в Чехия. Те свидетелстват за зараждането на осезаемо нова култура на потребление и производство, създадена от съчетанието на опасенията относно потреблението на храни, етиката, социалното разнообразие, както и обновяването на градската среда.“

Как работи?

Според едно проучване на фермерските пазари в Прага повечето от тях (8 от 13 пазара) са организирани през 2010 г. от неправителствени организации (НПО); гва от пазарите са организирани от общината (и гвата са в покрайнините на столицата), като единият се управлява от професионална агенция от името на общината (тази агенция организира и гва групи пазара в града), а другият се организира и провежда от търговски център.²⁴

През април 2011 г. Министерството на околната среда Чехия въведе схема за субсидии за подпомагане на развитието на откритите пазари за храни, с бюджет от над 400 000 евро, както начални средства за организирани фермерски пазари в цяла Чехия.

Вдъхновението за организирани на сезонни пазари за земеделски производители в чешката столица идва отчасти от известните опити в чужбина, като например Боро Маркет (Borough Market) в Лондон и Грийнмаркетс (Greenmarkets) в Ню Йорк. Налице е също и осъзнаване на важността на пазарите за градския център. Някои жители на Прага и граждански групи имаха опасения, че историческото наследство на града е на път да изчезне, след като последният пазар за храни затвори през 2006 г.

Повечето пазари се провеждат от понеделник до събота между март и октомври. Подробна информация за земеделските производители, местоположението, графициите и наличните продукти, може да бъде намерена онлайн, заедно с информация за свързани събития, като например хранителни фестивали.

В делничните дни в центъра на града често има до 30 сергии на земеделски производители с широк асортимент от продукти. Някои от сергиите предлагат и детегледачески услуги, докато родителите пазаруват, или разговарят със земеделските производители и познати.

Снимка: Vanessa Malandrin

Фермерските пазари са първият реален пример за завръщането на алтернативните мрежи за храна в Чехия

²⁴ Spilkova, J., Fendrychova, L., and Syrovatkova, M. (2010) Фермерските пазари в Прага: ново предизвикателство в контекста на градското пазарно пространство.

Пазарите в покрайнините на Прага като цяло са по-малки, с между 10 и 15 сергии и по-ограничен асортимент от стоки. Те привличат многолюдни тълпи: семейства с деца, млади двойки, хора на средна възраст и пенсионери. Основните клиенти са на възраст между 26 и 40 години, следвани от възрастни хора на около 60 години. Малко хора идват от места извън града или от предградията, за да пазаруват на тези пазари.

Снимка: ЕС „За Земята“

Предизвикателства

Едно от най-големите предизвикателства бе да се убеди градската управа на Прага, че един пазар на земеделските производители ще направи градския център по-привлекателен и икономически жизнеспособен. Установено е, че пазарите на земеделските производители имат известен чар, който привлича много от туристите, посещаващи Прага. Освен пресни плодове и зеленчуци от сезона, много от пазарите на земеделски производители предлагат традиционни местни продукти, включително пушени меса и риба, сирена, домашен хляб и ябълково вино.

Как се добавя стойност?

Повечето хора казват, че предпочитат да пазаруват на пазара на земеделски производители, защото смятат, че храната там е по-свежа и с по-добър вкус, отколкото храната в супермаркетите и зарзаватчиниците. За тях е важен местният произход на храната – те смятат, че този начин на пазаруване е по-екологичен.

На пазарите се предлагат много малко сертифицирани биологични продукти, тъй като това не е приоритет за организаторите. Въпреки това, 31% от анкетираните в изследването предпочитат да купуват биологични стоки. Това предполага, че има промяна към по-информирани и съзнателни навици за зелено потребление.

Това желание за биологично производство означава, че в бъдеще фермерските пазари на Прага могат да се развиват към по-етичен подход. За момента обаче фокусът е върху достъпа до качествени местни храни.

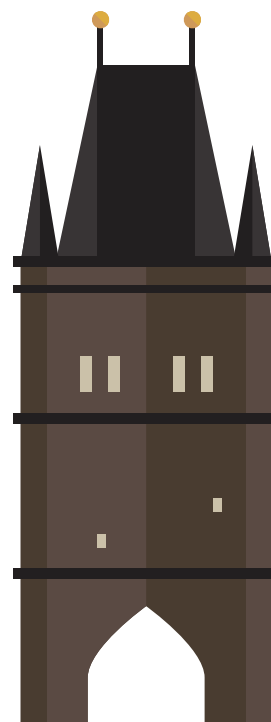
Очевидно фермерските пазари в Чешката република имат потенциал за по-нататъшно разширяване и разработване на нови подходи за предоставянето и потреблението на храна. Кратките веригите за доставка на храни, които включват различни форми на бизнес организации, като фермерските пазари, се разрастват бързо в Чешката република.

За повече информация относно пазара на земеделски производители:

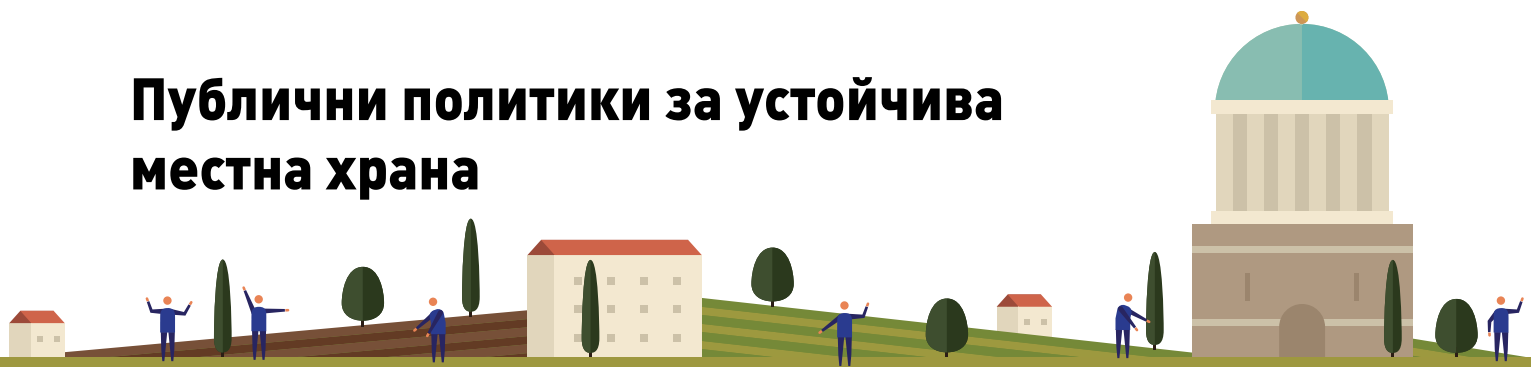
- <http://www.farmarsketziste.cz/en>

Това е зараждането на осезаемо нова култура на потребление и производство, създадена от съчетанието на опасенията относно потреблението на храни, етиката, социалното разнообразие, както и обновяването на градската среда

Публични политики за устойчива местна храна

Унгария

През последните няколко години унгарците проявяват повишен интерес към здравословното хранене, откакто пресните и сезонните храни излизат на мода, благодарение на насърчаването на продуктите на местните стопанства от гражданското общество. Тази тенденция се потвърждава и от нарастващата популярност на селскостопанските пазари и кулинарни фестивали, чийто брой расте през последните години. Тази промяна е резултат от усилията на гражданското общество от 2007 г. насам за подобряване на начина на работа на местната хранителна система. В резултат днес унгарското общество усеща ползите от тези промени, а ефектите могат да се видят в живота на обикновените хора. Те се хранят по-здравословно и все по-често избират местни продукти и пазаруват на фермерски пазари.

Снимка: ЕС „За Земята“

При нашата биологична зеленчукова градина, която се съсредоточава върху дребномащабно производство за местните пазари, екологичният отпечатък на нашата храна е малък, като в същото време качеството е много високо, а екологичните и социалните ползи са големи

Как се случва това?

В Унгария има силна традиция на малки стопанства и местни хранителни вериги, но след присъединяването към Европейския съюз, политиките (включително ОСП) облагодетелстват големите производители.²⁵

През 2007 г. любители на храната и активисти публикуваха „Кулинарна харта“. Документът е обявен в Будапеща и е подписан от най-известните майстор-готвачи и ресторантьори в страната, както и от представители на академичните среди, писатели и журналисти. Хартата се превърна в еталон както за производителите, така и за потребителите. Авторите призовават държавата и унгарската общественост да подкрепят селскостопанските производители, готвачи и ресторантьори.

²⁵ JRC, <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>, стр. 99

Този нарастващ интерес към храната и нейния произход допринесе и за една друга нарастваща тенденция все повече млади хора да се местят от градските към селските райони, за да се занимават със земеделие, връщайки се „обратно към земята“. Тези „нови земеделски производители“, искат да подкрепят устойчивото потребление на храна чрез преоткриването на кулинарните традиции. Те искат да се стимулира селското стопанство чрез изграждане на преки връзки между земеделски производители и потребители. Създават се схеми на солидарно земеделие за отглеждане на местна храна, като Фондация Отворена градина.²⁶

Матю Хейс, производител на биологични храни, член на Фондация Отворена градина и изследовател в Университета Сент Ищван в Будапеща казва: „При нашата биологична зеленчукова градина, която се съсредоточава върху гребномащабно производството за местните пазари, екологичният отпечатък на нашата храна е малък, като в същото време качеството е много високо, а екологичните и социалните ползи са големи“.

Унгарското гражданско общество играе ролята на посредник, свързващ земеделски производители, потребители и групи в съюзи, за да се опитат да укрепят позицията на местните гребномащабни производители на хранителни продукти чрез установяване на кратки вериги за хранителни доставки.

Снимка: ЕС „За Земята“

Политики за насърчаване на местната храна

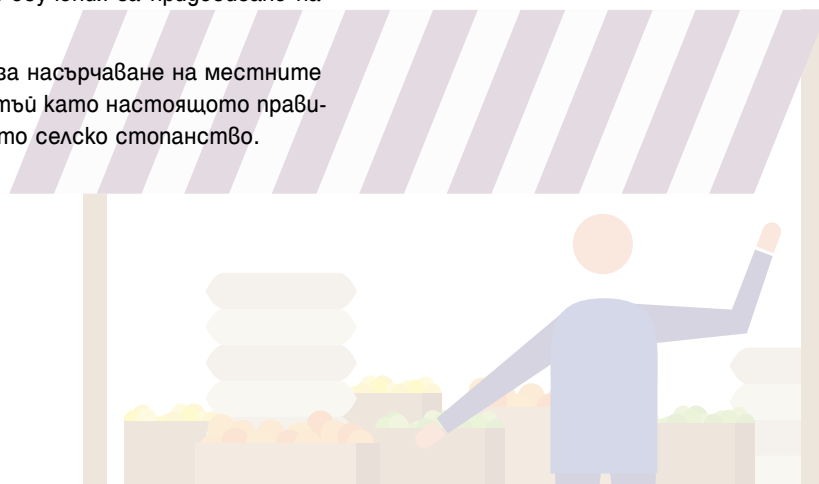
Усилията за насърчаване на местната храна, подкрепени от потребителското търсене, накараха правителството да се задейства, за да улесни гребните земеделски производители да продават директно на потребителите чрез фермерски пазари и преки продажби от стопанството.

През 2010 г. Министерството на земеделието и развитието на селските райони прие Кулинарната Харта и издаде указ за гребните производители. На местно ниво бе предоставена административна подкрепа за създаването на местни пазари на земеделските производители в цялата страна. През 2012 г. Министерството предприе законодателни мерки, за да облекчи процедурите, свързани с откриването на фермерски пазари.

Наредбите относно производствените стандарти, хигиената, търговията и сертифицирането търпят изменения, за да се уважат особените обстоятелства, в които се намират малките стопанства. Според стратегията на правителството местните храни са определени като първостепенен способ за местно икономическо развитие.²⁷ Фермерските пазари получиха официално определение по Търговския закон и Закона за обществените поръчки (2011 г.).

Унгарската Национална селска мрежа е създадена, за да осигури техническа помощ за организаторите на местни пазари за храни, включително инициативи в подкрепа на колективния маркетинг и обучения за придобиване на знания за утвърждаването на марка.

Въпреки всичко тези последователни стъпки за насърчаване на местните хранителни системи в момента се отменят, тъй като настоящото правителство дава предимство на широкомащабното селско стопанство.

²⁶ <http://www.nyitottkert.hu/>

²⁷ JRC, <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>

Заклучения

Храненето е селскостопанско дело

Петте случая представени тук са само малко от многобройните примери, съществуващи из цяла Европа. Те показват как широките социални, екологични и икономически ползи от местните системи предлагат решения за общите икономически и екологични кризи. Те показват, че все повече хора търсят местна устойчива храна. Потребителите търсят начини да се свържат с фермери и производители, за да знаят какъв е произходът на храната им, докато фермерите и гребните производители виждат ползите от местната потребителска база.

Отделни хора се сдружават, за да създават нови начини за снабдяване и доставка на храна чрез къси вериги на доставки. Едни хора преоткриват ползите от пазаруването директно от земеделските производители на обикновените пазари като фермерските пазари в Прага. Други намират нови начини за разпространение и доставка на местни храни с помощта на интернет-базираните технологии като „Кошерът, който казва „Да“ във Франция.

В някои случаи, самите хора се ангажират повече с отглеждането и разпространението на храната, както е при испанския птицевъден кооператив и при италианските групи на етични потребители (GAP). Тези схеми отразяват по-широките икономически и социални ползи от късите вериги на хранителни доставки и помагат на гребните земеделски производители да оцелеят в селските райони на Европа.

Обединяваща черта на повечето от случаите е по-високата информираност сред участниците в схемите относно екологичното въздействие на производството на храни. Тези хора търсят агроекологични алтернативи на промишленото производство на храни чрез закупуване на сезонна, устойчива местна храна.

Освен това тези случаи онагледяват потенциала за установяване на печеливши бизнес модели, които създават нова форма на стойност в икономиката. Френската мрежа от кошери показва как стойността може да бъде създадена чрез свързване на потребителите и производителите, за да създаде жизнеспособен пазар.

Създаването на успешни местни хранителни схеми не е непременно лесна задача. Повечето от схемите описани тук са изправени пред предизвикателства още на етапа на своето установяване – поради нормативни актове, които не са съобразени с нуждите на гребните земеделски стопани и производители или поради ограничени човешки или финансови ресурси.

Случаите от Унгария и Чешката република показват какво значение има подкрепата от националните и местни политики. В Прага събата на фермерските пазари зависи от желанието на общината да признае,

че те добавят стойност. В Унгария националните и местните власти започват да играят важна роля в насърчаването и подкрепянето на местната храна.

Този информационен доклад показва как завръщането към местното ниво на производство, преработка и разпределение на храна може да помогне за промяна в икономиката ни, така че тя да се занимава с проблемите на променящия се климат и намаляващото биоразнообразие, както и с покачващите се нива на социално и икономическо неравенство.

Политиците трябва да осъзнаят стойността на агро-екологичните подходи към хранителната система и да ги подкрепят в множество области на политиката – включително здравеопазване, околна среда, развитие на селските райони, търговия и селско стопанство – като имат предвид, че те могат да предложат решения за много междуведомствени политически предизвикателства, особено на местно и регионално равнище. Приятели на Земята Европа смята, че чрез преминаване към агроекология, преоткриване и впръгане на местните знания, връщане на вниманието върху местните нужди, нашите хранителни системи могат да подкрепят местните икономики и хората, които ги използват, за да се създаде една по-екологична и по-справедлива икономика. Приятели на Земята Европа би искала да види как обществените средства се изразходват за подпомагане на местните фермери и хранителни компании, за да произвеждат устойчива, сезонна, прясна храна, достъпна за местните хора. Посвещаването на значителна финансова подкрепа по линия на ОСП към късите вериги за доставка на храни трябва да бъде приоритет.

Политически искания

Европейската комисия, която координира цялостната политика на ЕС относно храните и земеделието, трябва:

1. да поведе дебата относно необходимостта хранителната система в ЕС да се преобразува така, че местните икономики да са поставени в нейната сърцевина.
2. да въведе политика за устойчива храна, за да насърчи гражданите да се хранят по-устойчиво, намалявайки използването на ресурси и спомагайки за поддържането на здрави популации като ядат повече растителни и пресни продукти и същевременно изхвърлят по-малко храна.
3. да промени регламентите за здраве и безопасност, хигиена на храните, здравословна околна среда и етикетирание така, че те да не засягат прекомерно малките производители и предприятия.
4. да създаде по-строги механизми за борба със злоупотребите във веригата на предлагането на храни в ЕС и да премахне разликата между цените на производителите и цените на дребно, тъй като условията на работниците са влошени и по-дребномащабните земеделски производители се оказват все по-изключени от пазарите с по-висока стойност.
5. да финансира и подкрепя изследователската дейност, натрупването на знания, умения за развитие на бизнеса и обучителни програми за предприемачество в подкрепа на хранителната демокрация, социалното равенство и защитата на околната среда в Европа.

Националните правителства трябва:

1. да използват бюджетите си по ОСП по най-добрия начин и да ги харчат в подкрепа на местните икономики чрез мерките по първия и втория стълб.
2. да пренасочат пари от бюджета за нецелев директни плащания към целенасочени мерки по втория стълб в подкрепа на биологичното земеделие, схеми за качество, сътрудничество и групи на производители, които произвеждат и пласират устойчиви храни, консултантски услуги за агроекология и климат, агроекологични иновации, така че да се финансират единствено онези фермери и хранителни предприятия, които предоставят ползи за околната среда и за хората.
3. да използват обществените поръчки като инструмент за увеличаване на търсенето на устойчива местна храна.
4. да подкрепят местните и регионални разработки, насочени към създаването на местни хранителни центрове, снабдени със съоръжения за събиране, съхранение и преработка, които са достъпни както за производителите, така и за потребителите.
5. да финансира проекти за Европейските партньорства за иновации, които изследват местното агроекологично производство и икономиката на местните храни.
6. да приемат разходни приоритети за подпомагане на жизнеспособността на стопанствата, на околната среда и социалното включване, като Споразуменията за партньорство с Европейската комисия в рамките на Общата стратегическа рамка в по-дългосрочен план.

Библиография

- ¹ Agricoltura, Cibo e Città. Verso sistemi socioecologici resilienti. (Agriculture, Food and Cities. Towards resilient socio-ecological systems). Edited by Davide Marino and Aurora Cavallo. CURSA, year 1 – n° 2 – May/August 2014.
- ² <http://www.ecoliteracy.org/essays/pleasures-eating>
- ³ The relationship between supermarkets and suppliers: What are the implications for consumers? <http://www.consumersinternational.org/media/1035307/summary,%20the%20relationship%20between%20supermarkets%20and%20suppliers.pdf>
- ⁴ Who's got the power? Tackling imbalances in agricultural supply chains: http://www.fairtrade-advocacy.org/images/Whos_got_the_power-abstract.pdf
- ⁵ Short Food Supply Chains and Local Food Systems in the EU. A State of Play of their Socio-Economic Characteristics, JRC Scientific and Policy Reports, European Commission, 2013, <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>
- ⁶ Who's got the power? Tackling imbalances in agricultural supply chains: http://www.fairtrade-advocacy.org/images/Whos_got_the_power-abstract.pdf
- ⁷ Report from the commission to the European Parliament and the Council on the case for a local farming and direct sales labelling scheme. European Commission, 2013
- ⁸ From Farm to Folk: public support for local and sustainably produced food: http://www.foeeurope.org/sites/default/files/publications/from-farm-to-folk_1.pdf
- ⁹ Local Food Systems as Regional Economic Drivers In Southern Minnesota (2012) <http://www.mcknight.org/system/asset/document/120/pdf-2-4-mb.pdf>
- ¹⁰ Short Food Supply Chains as drivers of sustainable development, 2013: http://www.foodlinkscommunity.net/fileadmin/documents_organicresearch/foodlinks/CoPs/evidence-document-sfsc-cop.pdf; JRC, 2013: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>
- ¹¹ Know your farmer, know your food: <http://www.usda.gov/documents/KYFCompass.pdf>
- ¹² Comparing the Structure, Size, and Performance of Local and Mainstream Food Supply Chains (2010) http://www.ers.usda.gov/media/122609/err99_1_.pdf
- ¹³ RC, 2013: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>; <http://edq.sagepub.com/content/early/2013/10/21/0891242413506610.full.pdf+html>,
- ¹⁴ <http://www.neweconomics.org/issues/entry/local-economies>
- ¹⁵ JRC, <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>
- ¹⁶ Consumers, Vendors, and the Economic Importance of Iowa Farmers': <http://www.leopold.iastate.edu/sites/default/files/pubs-and-papers/2005-05-consumers-vendors-and-economic-importance-iowa-farmers-markets-economic-impact-survey-analysis.pdf>
- ¹⁷ Impacts of Concentration in Hog Production on Economic Growth in Rural Illinois: An Econometric Analysis: <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/21846/1/sp00go03.pdf>
- ¹⁸ <http://mysare.sare.org/mySARE/assocfiles/990LNC92-048.006.pdf>
- ¹⁹ <http://web.missouri.edu/ikerdj/papers/con-hog.htm>
- ²⁰ USDA
- ²¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4424_en.htm
- ²² Based on: "Risks and opportunities for the eu agri-food sector in a possible EU-US trade agreement": http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=AGRI_IPOL_STU%282014%29514007
- ²³ http://www.laruchequiditoui.fr/fichiers/Guide_Fournisseur_Partie1.pdf
- ²⁴ Spilkova, J., Fendrychova, L., and Syrovatkova, M. (2010) Farmers' markets in Prague: a new challenge within the urban shopping scope.
- ²⁵ JRC, <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf> , p99
- ²⁶ <http://www.nyitottkert.hu/>
- ²⁷ JRC, <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC80420.pdf>

Изследователска
работа: Vanessa Malandrin (Министерството на земеделието,
храните и околната среда, Университета в Пиза) и Leo
Dvortsin (Министерството на земеделието, храните
и околната среда, Университета в Пиза, Групата по
социология на селските райони към Wageningen University)

Редакция: Helen Burley, Stanka Becheva, Paul Hallows, Adrian Bebb

Design: Alex Bradley (www.gunsandbutter.tv)

Превод: Евгения Ташева

Отпечатано на рециклирана хартия

**Friends of
the Earth
Europe**

За Земята
Приятели на Земята България

Приятели на Земята Европа (FoEE) благодари за финансовата помощ от Европейската комисия, Генерална дирекция Селско стопанство и развитие на селските райони. Съдържанието на тази публикация е отговорност единствено на FoEE и не може да се разглежда като отразяващо позицията на финансиращата страна, спомената по-горе.

